

Határozatok Tára

JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. szeptember 8.¹

C-323/21. sz. ügy

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid;

B.

részvételével

(a Raad van State [államtanács, Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)
és

C-324/21. és C-325/21. sz. egyesített ügyek
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (C-324/21)
K. (C-325/21);

F.,

a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
részvételével

(a Raad van State [államtanács, Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek)

„Előzetes döntéshozatal – Menekültpolitika – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok – 604/2013/EU rendelet – Átadásról szóló határozat elleni jogorvoslat – A »megkereső tagállam« fogalma – Két másik tagállam között korábban kötött megállapodás hatása – A jogorvoslat hatálya”

I. Bevezetés

1. Ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelmek alkalmat kínálnak a a Bíróság számára, hogy kifejtse a két különböző tagállam által a nemzetközi védelmet kérelmező ugyanazon személy vonatkozásában egymást követően indított visszavételre vonatkozó eljárások összehangolására vonatkozó szabályokat az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² alapján.

¹ Eredeti nyelv: francia.

² HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet.

2. E kérelmeket a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (biztonság- és igazságügyi államtitkár, Hollandia; a továbbiakban: államtitkár) és a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtó harmadik országbeli állampolgárok, B., F., illetve K. között a velük szemben hozott, átadásról szóló határozatok jogszerűségének tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő. Miután a tagállamok egyikében nemzetközi védelem iránti első kérelmet nyújtottak be, mindegyikük más országba utazott az Európai Unió területén, és ebből kifolyólag meglehetősen rövid időn belül újabb nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be azokban a tagállamokban, amelyek területére utaztak.

3. Mivel a „Dublin III” rendelet és annak végrehajtási rendelete³ nem tartalmaz részleteket a különböző tagállamok által ugyanazon kérelmező tekintetében egymást követően folytatott visszavételre vonatkozó eljárások összehangolására vonatkozóan, a Bíróságnak meg kell határoznia azokat a szabályokat, amelyek lehetővé teszik egyrészt a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásának világos, a gyakorlatban működőképes és gyors módszerének fenntartását,⁴ másrészt az abból eredő visszaélések megelőzését, hogy ugyanazon személy egyidejűleg vagy egymás után több tagállamban nyújt be több, nemzetközi védelem iránti kérelmet vagy az Unióban történő tartózkodásának a befogadás anyagi feltételek kihasználásával való meghosszabbítása céljából, vagy pedig a nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam megválasztása céljából.⁵

4. A jelen indítványban kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy azokban a helyzetekben, mint amelyek az alapeljárás tárgyát képezik, amelyekben az első visszavételre vonatkozó eljárás megindítására az érintett tagállamok közötti konzultációt követően érvényesen került sor, az e konzultációt követő események, nevezetesen az, hogy a kérelmező az átadása előtt távozott a megkereső tagállam területéről, valamint az, hogy a kérelmező tartózkodása szerinti másik tagállam a kérelmező visszavételére irányuló második megkeresést nyújt be, megfosztják ezen első eljárást az érvényességéhez szükséges egyik alapvető fontosságú feltételtől. Kifejtem tehát, hogy a megkeresett tagállam – mivel két különböző megkereső tagállam által ugyanazon személy vonatkozásában nagyon rövid időn belül indított két visszavételre vonatkozó eljárásban is érintett – miért állapodhat meg az első megkereső tagállammal az első ilyen eljárás azon időponttól való megszűnéséről, amikor elfogadta a második visszavétel iránti megkeresést.

II. Jogi háttér

5. A „Dublin III” rendelet (4) és (5) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(4) A tamperei következtetések azt is megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül egy világos és alkalmazható [helyesen: a gyakorlatban működőképes] módszer kialakítására is a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából.

³ A 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2014. L 39., 1. o.) módosított, egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet (HL 2003. L 222., 3. o.; a továbbiakban: 1560/2003 rendelet).

⁴ Lásd ebben az értelemben: 2019. március 19-i Jawo ítélet (C-163/17, EU:C:2019:218, 58. és 59. pont). Lásd még: a „Dublin III” rendelet (4) és (5) preambulumbekzdése.

⁵ Lásd: a Bizottság által 2001. július 26-án benyújtott, egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló tanácsi rendelettervezetthez [COM(2001) 447 végleges, 2.1. pont].

(5) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.”

6. A „Dublin III” rendelet „Általános elvek és biztosítékok” című II. fejezetében a 3. cikk (2) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért [helyesen: megvizsgálásáért] azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.”

7. A „Dublin III” rendeletnek „Az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárások” című VI. fejezetében szerepel e rendelet 20–33. cikke. E rendelet 20. cikke (5) bekezdésének első albekezdése a következőket mondja ki:

„Azt a kérelmezőt, aki egy másik tagállamban tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik vagy aki ott nyújt be nemzetközi védelem iránti kérelmet azt követően, hogy egy másik tagállamban benyújtott első kérelmét a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás során visszavonta, a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek szerint visszafogadja az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtotta, azzal a céllal, hogy a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytassa.”

8. A „Dublin III” rendelet 23. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben az a tagállam, amelyben a 18. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett személy új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, úgy véli, hogy – a 20. cikk (5) bekezdése, valamint a 18. cikk (1) bekezdésének b), c), vagy d) pontja szerint – egy másik tagállam felelős, megkeresheti e másik tagállamot, hogy vegye vissza a kérelmezőt.

(2) A visszavétel iránti megkeresést haladéktalanul, de minden esetben [az] Eurodac-találat beérkezését követő két hónapon belül kell megtenni.

Ha a visszavétel iránti megkeresés az Eurodac-rendszerből kapott adatoktól eltérő bizonyítékon alapul, a [...] nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontját követő három hónapon belül el kell küldeni a megkeresett tagállamnak.

(3) Amennyiben a visszavétel iránti megkeresésre nem kerül sor a (2) bekezdésben meghatározott határidőkön belül, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért az a tagállam felelős, amelyben az új kérelmet benyújtották.”

9. A „Dublin III” rendelet 27. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslathoz, amelyet bírósághoz vagy törvényszékhez tény- vagy jogkérdésben [helyesen: amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben] benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.”

10. A „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

[...]

(2) Amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, a felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy ismeretlen helyen tartózkodik.

[...]”

III. Az alapügyek tényállásai és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. A C-323/21. sz. ügy

11. 2017. július 3-án B. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Németországban. Mivel B. korábban Olaszországban is kérte e védelmet, a német hatóságok a visszavételét kérték az olasz hatóságoktól. Az olasz hatóságok 2017. október 4-én elfogadták a visszavétel iránti e megkeresést. Az átadási határidőt B. szökése miatt ezt követően 2019. április 4-ig meghosszabbították.

12. 2018. február 17-én B. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Hollandiában. 2018. március 17-én az államtitkár B. visszavételét kérte az olasz hatóságoktól. 2018. április 1-jén az olasz hatóságok elfogadták e visszavétel iránti megkeresést. Az államtitkár a 2018. június 29-i levelében tájékoztatta e hatóságokat, hogy B. megszökött, aminek következtében az átadási határidőt 2019. október 1-jéig meghosszabbították.

13. 2018. július 9-én B. nemzetközi védelem iránti második kérelmet nyújtott be Németországban. A német hatóságok 2018. szeptember 14-én a „Dublin III” rendeleten alapuló határozatot fogadtak el, amelyet nem támadtak meg jogorvoslással.

14. 2018. december 27-én B. nemzetközi védelem iránti második kérelmet nyújtott be Hollandiában. Az államtitkár a 2019. március 8-i határozattal megtagadta e kérelem megvizsgálását azzal az indokkal, hogy továbbra is Olaszország felelős annak megvizsgálásáért.

15. 2019. április 29-én B-t átadták Olaszországnak.

16. B. az államtitkár 2019. március 8-i határozata ellen keresetet indított az illetékes bíróság előtt. A 2019. június 12-i ítéletével e bíróság helyt adott e keresetnek és megsemmisítette e határozatot azzal az indokkal, hogy 2019. április 4-én az átadási határidő lejártá követően a Németországi Szövetségi Köztársaság vált felelős tagállammá.

17. Az államtitkár fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz. E fellebbezés alátámasztására egyrésztől különösen arra hivatkozik, hogy az átadási határidőt a Holland Királyság és az Olasz Köztársaság közötti kapcsolatra tekintettel kell számítani, és másrésztől, hogy a „chain rule” alapján a Németországi Szövetségi Köztársaság számára új átadási határidő kezdődött, amikor B. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Hollandiában.

18. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy nem vitatott, hogy az Olasz Köztársaság volt a felelős tagállam a nemzetközi védelem iránti utolsó kérelem B. általi benyújtásának napján. Az alapeljárás felei között ugyanakkor ellentmondás van abban a kérdésben, hogy B. átadását megelőzően esetlegesen sor került-e az átadási határidő lejártára, mivel a visszavétel iránti első megkeresés Olasz Köztársaság általi benyújtása óta a 18 hónapos időtartam lejárt.

19. A jelen esetben a visszavétel iránt egyidejűleg két „érvényes megállapodás” létezett, két eltérő átadási határidővel, ami e két határidő közötti kapcsolat pontosítását igényli. E célból meg kell határozni, hogy a visszavétel iránti megkeresést benyújtó első tagállamot továbbra is a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „megkereső tagállamnak” kell-e tekinteni, vagy e jogállást az ilyen megkeresést benyújtó utolsó tagállam számára kell fenntartani.

20. Amennyiben a második értelmezést kellene elfogadni, a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést veti fel, hogy ezen utóbbi tagállamot köti-e bármilyen módon az első tagállamra irányadó átadási határidő. Amennyiben viszont az első értelmezést kellene előnyben részesíteni, meg kellene határozni, hogy B. hivatkozhat-e a holland bíróságok előtt a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Olasz Köztársaság közötti átadási határidő lejártára, amely helyzet a „forum shoppingot” segítené elő.

21. E körülmények között a Raad van State (államtanács, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) a) Úgy kell-e értelmezni a [»Dublin III«] rendelet 29. cikkének (2) bekezdése értelmében vett »megkereső tagállam« fogalmát, hogy az azt a tagállamot (a jelen esetben a harmadik tagállamot, vagyis a Holland Királyságot) jelenti, amely utoljára nyújtott be átvétel vagy visszavétel iránti megkeresést valamely másik tagállamhoz?
- b) Nemleges válasz esetén: az a körülmény, hogy korábban visszavétel iránti megállapodás jött létre két tagállam (a jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Olasz Köztársaság) között, jár-e még következményekkel a harmadik tagállamnak (a jelen esetben a Holland Királyságnak) a [»Dublin III«] rendelet alapján a külföldi személlyel vagy az e megállapodásban részes tagállamokkal szemben fennálló jogi kötelezettségeire nézve, és ha igen, milyen következményekkel?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a [»Dublin III«] rendelet 27. cikkének (1) bekezdését e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben, hogy azzal ellentétes, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében eredményesen hivatkozzon arra, hogy az átadás nem hajtható végre, mivel lejárt a két tagállam (a jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Olasz Köztársaság) között korábban létrejött megállapodáson alapuló átadás határideje?”

B. A C-324/21. és C-325/21. sz. egyesített ügyek

1. A C-324/21. sz. ügy

22. 2017 november 24-én F. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Hollandiában. Mivel F. korábban Olaszországban is kérte e védelmet, az államtitkár a visszavételét kérte az olasz hatóságoktól. Az olasz hatóságok 2017. december 19-én elfogadták e visszavétel iránti megkeresést. Az államtitkár a 2018. április 12-i levelében tájékoztatta e hatóságokat, hogy F. megszökött, amelynek következtében az átadási határidőt 2019. június 19-ig meghosszabbították.

23. 2018. március 29-én F. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Németországban. E kérelem esetleges kimenetele nem ismert a kérdést előterjesztő bíróság számára.

24. 2018. szeptember 30-án F. nemzetközi védelem iránti második kérelmet nyújtott be Hollandiában. Az államtitkár a 2019. január 31-i határozattal megtagadta e kérelem megvizsgálását azzal az indokkal, hogy továbbra is az Olasz Köztársaság felelős annak megvizsgálásáért.

25. F.-et, miután elhagyta a befogadó állomást, ahol elhelyezték, feltartóztatták, majd az államtitkár 2019. július 1-jei határozatával őrizetbe vették, hogy Olaszországba szállítsák.

26. F. e határozat ellen keresetet indított az illetékes bíróság előtt. A 2019. július 16-i ítéletével e bíróság helyt adott e keresetnek és megsemmisítette az említett határozatot azzal az indokkal, hogy az átadási határidő lejártá követően 2019. június 19-én a Holland Királyság vált a felelős tagállammá.

27. Az államtitkár fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen a kérdést előterjesztő bíróság előtt. E fellebbezés alátámasztására különösen azzal érvelt, hogy a „chain rule” alkalmazásával a Holland Királyság számára új átadási időszak kezdődött, amikor F. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Németországban.

28. A kérdést előterjesztő bíróság rámutatott arra, hogy nem vitatott, hogy az Olasz Köztársaságot – legalábbis 2019. június 19-ig – felelős tagállamnak kellett tekinteni.

29. E bíróság mindazonáltal megkérdőjelezi azon körülmény relevanciáját, hogy az érintett személy az átadási határidő lejártá előtt egy másik tagállamban új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be.

30. Ilyen körülmények között a Raad van State (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [Dublin III] rendelet 29. cikkét, hogy a 29. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében vett, folyamatban lévő átadási határidő újrakezdődik abban az időpontban, amikor a külföldi személy, miután szökéssel megghiúsította a valamely tagállam általi átadást, újból nemzetközi védelmet kér valamely másik (a jelen esetben egy harmadik) tagállamban?”

2. A C-325/21. sz. ügy

31. 2018. szeptember 6-án K. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Franciaországban. Mivel K. korábban Ausztriában is kérte e védelmet, a francia hatóságok K. visszavételét kérték az osztrák hatóságoktól. Az osztrák hatóságok 2018. október 4-én elfogadták e visszavétel iránti megkeresést.

32. 2019. március 27-én K. nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Hollandiában. Az államtitkár 2019. május 3-án K. visszavételét kérte az osztrák hatóságoktól. 2019. május 10-én e hatóságok elutasították e visszavétel iránti megkeresést azzal az indokkal, hogy 2019. április 4. óta a Francia Köztársaság a K. kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállam.

33. 2019. május 20-án az államtitkár K. visszavételét kérte a francia hatóságoktól. E hatóságok elutasították a visszavétel iránti e megkeresést azzal az indokkal, hogy az átadási határidő még nem járt le azon a napon, amikor K. Hollandiában benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmet.

34. 2019. május 31-én az államtitkár az osztrák és a francia hatóságoktól egyaránt a visszavétel iránti megkeresés újbóli megvizsgálását kérte. Az osztrák hatóságokhoz intézett, erre irányuló kérelemben arra hivatkozott, hogy a Francia Köztársaság és az Osztrák Köztársaság közötti átadás határideje újrakezdődött K. nemzetközi védelem iránti kérelmének Hollandiában történő benyújtásakor. Az osztrák hatóságok 2019. június 3-án elfogadták a K. visszavétele iránti megkeresést.

35. Az államtitkár a 2019. július 24-i határozatával megtagadta K. nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálását.

36. K. e határozat ellen keresetet indított az illetékes bíróság előtt. A 2019. október 17-i ítéletével e bíróság elutasította e keresetet azzal az indokkal, hogy az államtitkár helyesen állapította meg, hogy az Osztrák Köztársaság minősül a K. nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért felelős tagállamnak.

37. K. ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E fellebbezés alátámasztása érdekében arra hivatkozik, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelemnek valamely harmadik tagállamban történő benyújtása nem akadályozhatja a két másik tagállam közötti átadásra irányadó határidő lejártát.

38. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy nem vitatott, hogy az Osztrák Köztársaságot kell felelős tagállamnak tekinteni, legalábbis 2019. április 4-ig, amennyiben a francia hatóságok nem értesítették e tagállamot K. szökéséről.

39. E körülmények között határozott úgy a Raad van State (államtanács), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [»Dublin III«] rendelet 29. cikkét, hogy a 29. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében vett, folyamatban lévő átadási határidő újrakezdődik abban az időpontban, amikor a külföldi személy, miután szökéssel megghiúsította a valamely tagállam általi átadást, újból nemzetközi védelmet kér valamely másik (a jelen esetben egy harmadik) tagállamban?

- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a [»Dublin III«] rendelet 27. cikkének (1) bekezdését e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben, hogy azzal ellentétes, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező az átadásra vonatkozó határozattal szembeni jogorvoslat keretében eredményesen hivatkozzon arra, hogy az átadás nem hajtható végre, mivel lejárt a két tagállam (a jelen esetben a Francia Köztársaság és az Osztrák Köztársaság) között korábban létrejött megállapodáson alapuló átadás határideje azzal a következménnyel, hogy lejárt az a határidő, amelyen belül Hollandia végrehajthatná az átadást?”

C. A Bíróság előtti eljárás

40. A C-324/21. és C-325/21. sz. ügyet az eljárás e szakaszában egyesítették. A C-323/21. sz. ügyet azonban nem egyesítették a két másik üggyel. Mindazonáltal az említett három ügyben a közöttük lévő kapcsolatra tekintettel 2022. május 5-én közös tárgyalást tartottak, amelynek során meghallgatták a feleket és felhívták őket, hogy válaszoljanak a Bíróság által feltett, szóbeli választ igénylő kérdésekre.

IV. Elemzés

A. A C-323/21. sz. ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről, a C-324/21. sz. ügyben említett egyetlen kérdésről és a C-325/21. sz. ügyben előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz intézett első kérdésről

41. Együttesen vizsgálom a C-323/21. sz. ügyben előterjesztett első kérdést, a C-324/21. sz. ügyben említett egyetlen kérdést és a C-325/21. sz. ügyben a Bírósághoz intézett első kérdést.

42. Noha e kérdéseket eltérő módon fogalmazták meg, azok lényegében a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt, az átadási határidők számítására vonatkozó rendelkezések értelmezésére irányulnak abban az esetben, amikor azon tagállamot, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtották, megkeresi két másik tagállam ugyanannak a kérelmezőnek a visszavétele érdekében, és az első megkereső tagállam számára lehetetlen e kérelmező átadásának az e cikkben említett részletes szabályok és határidők betartásával történő végrehajtása, mivel a kérelmező elhagyta az ország területét annak érdekében, hogy a második megkereső tagállam területére utazzon.⁶

43. A kérdést előterjesztő bíróság mindhárom esetben a „Dublin III” rendelet 29. cikke szövegének az értelmezésére összpontosítja kérdéseit.

⁶ A C-323/21. sz. ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés megfogalmazásában még inkább eltér a C-324/21. sz. ügyben említett egyetlen kérdéstől és a C-325/21. sz. ügyben a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéstől, mivel a kérdést előterjesztő bíróság a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében alkalmazott „megkereső tagállam” fogalmának értelmezésére összpontosít. Különösen azt a kérdést veti fel, hogy abban az esetben, amikor a megkereső tagállam nem tudja végrehajtani a kérelmező átadását, mivel a kérelmező elhagyta az ország területét annak érdekében, hogy egy másik tagállamba menjen, amelyben új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, és amelynek területén tartózkodik, a „megkereső tagállamnak” (az e rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében alkalmazott) fogalma arra az utolsó tagállamra vonatkozik-e, amelyben az új nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtották, és amelyhez ennek következtében a kérelmező visszavételére irányuló új kérelmet intéztek.

44. Emlékeztetek arra, hogy e cikk határozza meg azokat a szabályokat és határidőket, amelyek betartásával a megkereső tagállamnak a kérelmező átvétele vagy visszavétele céljából át kell adnia e személy a felelős tagállamnak.

45. E rendelet 29. cikke (1) bekezdésének első albekezdése úgy rendelkezik, hogy az átadás a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

46. A „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése mindazonáltal pontosítja, hogy e határidő kivételesen meghosszabbítható annak figyelembevételére érdekében, hogy a megkereső tagállam nem tud az érintett személy átadása iránt intézkedni annak szabadságvesztése vagy szökése miatt. Az említett határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor – e fogalmat a 2022. március 31-i Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl és társai (Menedékkérő pszichiátriai kórházban való elhelyezése) ítélet⁷ határozza meg –, vagy legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy megszökött – a „szökés” fogalmát a 2019. március 19-i Jawo ítélet⁸ pontosította.

47. E rendelet 29. cikkének (2) bekezdése ezenkívül úgy rendelkezik, hogy e határidők lejártával a felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. A Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban ez utóbbi nem hajthatja végre az átadást, hanem ellenkezőleg, köteles hivatalból meghozni a nemzetközi védelem iránti kérelem késedelem nélküli megvizsgálásának megkezdéséhez szükséges rendelkezéseket.⁹

48. E rendelkezés megfogalmazása két tagállam – egyrészt a megkeresett tagállam, másrészt a megkereső tagállam, amelyben a kérelmező az új nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtotta – közötti hagyományos visszavételre vonatkozó eljárás keretében illeszkedik.

49. Márpedig az előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések mindegyike eltérő keretbe illeszkedik, mivel olyan kérelmező átadásának szabályaira vonatkoznak, akivel szemben az általa benyújtott több nemzetközi védelem iránti kérelem miatt a különböző tagállamok által egymást követően több visszavételre vonatkozó eljárást folytatnak.

50. A „Dublin III” rendeletnek vagy az 1560/2003 rendeletnek egyetlen rendelkezése sem ír elő különös szabályokat az ilyen helyzetekre, amelyek különösen jól szemléltetik a „továbbutazás” jelenségét, amelynek során a nemzetközi védelmet kérelmező számos személy a kérelmének elbírálásáért felelős tagállamból más tagállamba utazik, ahol nemzetközi védelmet kíván igénybe venni és tartósan ott kíván tartózkodni.

51. Ebben az összefüggésben a „Dublin III” rendelet 29. cikkében előírt, az átadási eljárás lefolytatására vonatkozó rendelkezések számomra túlságosan szükséztűnek tűnnek ahhoz, hogy hasznos választ adjanak a kérdést előterjesztő bíróságnak, és különösen hogy olyan szabályokat határozzanak meg, amelyek lehetővé teszik egyrészt a nemzetközi védelem iránti kérelem

⁷ C-231/21, EU:C:2022:237 (55. és 58. pont).

⁸ C-163/17, EU:C:2019:218 (56. és 57. pont).

⁹ Lásd ebben a tekintetben: 2017. október 25-i Shiri ítélet (C-201/16, EU:C:2017:805, 43. pont).

megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásának világos, a gyakorlatban működőképes és gyors módszerének fenntartását, másrészt az egyes kérelmezők Unión belüli mozgásával kapcsolatos visszaélések megelőzését.

52. E célból alapvető fontosságúnak tűnik számomra azon – különösen a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében és 23. cikkének (1) bekezdésében meghatározott – feltételek elemzése, amelyek mellett az érintett tagállamok a visszavételre vonatkozó eljárásban megállapodnak, továbbá az uniós jogalkotó által e körülmények között követett cél vizsgálata.

1. A visszavételre vonatkozó eljárás feltételeinek a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdése szerinti meghatározása

53. Az alapeljárások tényállásából kitűnik, hogy a kérelmezők mindegyike először nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be valamely tagállamban, nevezetesen Olaszországban a C-323/21. és C-324/21. sz. ügyben, valamint Ausztriában a C-325/21. sz. ügyben, mielőtt az Unión belül mozogtak volna, és más tagállamok területére utaztak volna, ahol egymást követően további nemzetközi védelem iránti kérelmeket nyújtottak be.

54. Ez azt jelenti, hogy a kérelmezők a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdése b)-d) pontjának hatálya alá tartoznak. E cikk arra a személyre utal, aki egyrészt nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, amely még elbírálás alatt áll, kérelmét a vizsgálat időtartama alatt visszavonta, vagy kérelmét elutasították, másrészt vagy kérelmet nyújtott be egy másik tagállamban, vagy tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén.¹⁰

55. Ez továbbá azt is jelenti, hogy az első tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtották, azaz Olaszország a C-323/21. és C-324/21. sz. ügyben és Ausztria a C-325/21. sz. ügyben, a „Dublin III” rendelet 20. cikke (5) bekezdésének megfelelően köteles visszavenni a kérelmezőt.

56. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy a „Dublin III” rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében valamely harmadik országbeli állampolgár által bármely tagállam területén benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet főszabály szerint az a tagállam köteles megvizsgálni, amely az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek szerint felelős.¹¹ Ugyanakkor a „Dublin III” rendelet III. fejezetében foglalt feltételeken kívül e rendelet VI. fejezete meghatározza a valamely más tagállam általi átvételre és visszavételre vonatkozó eljárásokat, amelyek „az említett rendelet III. fejezetében meghatározott feltételekkel azonos módon [szintén] hozzájárulnak a felelős tagállam meghatározásához”¹².

57. Ez a helyzet a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében kimondott rendelkezések esetében.

¹⁰ Lásd különösen: 2019. április 2-i H. és R. ítélet (C-582/17 és C-583/17, a továbbiakban: H. és R. ítélet, EU:C:2019:280, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹¹ Lásd: 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 56. pont).

¹² 2017. október 25-i Shiri ítélet (C-201/16, EU:C:2017:805, 39. pont). A 2017. július 26-i Mengesteab ítéletben (C-670/16, EU:C:2017:587) a Bíróság megállapította, hogy „[a »Dublin III«] rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében foglalt[, az átvétel iránti kérelem benyújtására vonatkozó] rendelkezések az átvételre vonatkozó eljárás kereteinek meghatározására irányulnak, azok az említett rendelet III. fejezetében meghatározott feltételekkel azonos módon hozzájárulnak az e rendelet értelmében vett felelős tagállam meghatározásához is” (53. pont).

58. E 20. cikk – ahogy a címe is jelzi – az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárás megkezdésére vonatkozik.

59. Az említett cikk (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtották, köteles visszafogadni azt a kérelmezőt, aki a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás lefolytatása előtt elhagyta az ország területét, és egy másik tagállamban nyújtott be nemzetközi védelem iránti kérelmet.¹³ A kérelmező visszavételének célja annak lehetővé tétele, hogy az a tagállam, amelyben a kérelmet először benyújtották, „lefolytassa a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást”, nem pedig az, hogy megvizsgálja a nemzetközi védelem iránti kérelmet.¹⁴

60. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően ez a rendelkezés arra a helyzetre is alkalmazandó, amikor a kérelmező hallgatólagosan visszavonta a kérelmét oly módon, hogy elhagyta annak a tagállamnak a területét, ahol a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtotta, anélkül, hogy az illetékes nemzeti hatóságot tájékoztatta volna a kérelem visszavonására irányuló szándékáról, és amikor ennek következtében a felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás még folyamatban van.¹⁵

61. A „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdése továbbá előírja, hogy a kérelmező visszavételére irányuló eljárást az e rendelet 23., 24., 25. és 29. cikkében meghatározott feltételekkel összhangban kell lefolytatni.

62. Az említett rendelet 23. cikkének (1) bekezdése értelmében a megkereső tagállam csak akkor nyújthat be visszavétel iránti megkeresést, ha a megkeresett tagállam megfelel ugyanezen rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében vagy 18. cikke (1) bekezdésének b)-d) pontjában meghatározott feltételeknek.¹⁶ Következésképpen a visszavételre vonatkozó eljárás lefolytatása az uniós jogalkotó által a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében említett két együttes feltétel teljesülését feltételezi: először is a kérelmezőnek a nemzetközi védelem iránti első kérelmét a megkeresett tagállamhoz kell benyújtania, és másodsor e kérelmezőnek tartózkodási engedély nélkül kell a megkereső tagállam területén tartózkodnia, vagy ez utóbbi állam nemzeti hatóságaihoz új nemzetközi védelem iránti kérelmet kell benyújtania.

63. Az uniós jogalkotó nem rendelkezik arról a helyzetről, amelyben az eljárás megindítását követően felmerült körülmények miatt ezen eljárás lefolytatásának feltételei már nem állnak fenn.

64. A „Dublin III” rendelet 29. cikkéből csupán az következik, hogy a visszavételre vonatkozó eljárás háromféleképpen ér véget: az e cikkben meghatározott szabályoknak és határidőknek megfelelően sor került az átadásra ((1) bekezdés), vagy az átadás például az érintett személy szabadságvesztése vagy szökése miatt nem volt végrehajtható az alkalmazandó határidőn belül ((2) bekezdés), vagy az átadásról szóló határozatot a kérelmező által az e rendelet 27. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtott fellebbezést vagy felülvizsgálati kérelmet követően megsemmisítették ((3) bekezdés).

¹³ A „Dublin III” rendelet 3. cikkének (2) bekezdéséből továbbá az következik, hogy amennyiben az ugyanebben a rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.

¹⁴ Lásd: H. és R. ítélet (59–64. pont).

¹⁵ Lásd: H. és R. ítélet (47–50. pont).

¹⁶ Lásd: H. és R. ítélet (59–61. pont).

65. Márpedig véleményem szerint semmi nem akadályozza, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében említett, az érintett tagállamok közötti, az átadási szabályok meghatározására irányuló „konzultáció” ahhoz a megállapításhoz vezessen, hogy a korábban megindított visszavételre vonatkozó eljárás oka fogyottá vált, és a megkeresett tagállam által a kérelmező visszavételére irányuló új megkeresés elfogadásával megszűnik. Az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetekben ugyanis, ha a kérelmező visszavételére irányuló első eljárást az érintett tagállamok közötti konzultációt követően érvényesen megindították, az e konzultációt követő események, nevezetesen a kérelmezőnek a megkereső tagállam területéről való távozása és egy másik tagállam területén való tartózkodása, ahol új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, megfosztják az első eljárást az érvényességéhez szükséges egyik alapvető elemtől. A „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében meghatározott feltételekkel ellentétben ugyanis a kérelmező már nem tartózkodik a megkereső tagállam területén, és éppen a távozása miatt visszavontnak kell tekinteni a nemzetközi védelem iránti kérelmét. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy a Bíróság megállapította, hogy a kérelmezőnek azon tagállam területéről való távozását, amelyben nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, e rendelet 20. cikke (5) bekezdésének alkalmazása szempontjából e kérelem hallgatóságos visszavonásának kell tekinteni.¹⁷ E megállapítás véleményem szerint még inkább érvényes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetekben, amikor a kérelmező nem csupán elhagyta a megkereső tagállam területét, hanem egy másik tagállam területére utazott, ahol új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be.

66. Ebből következik, hogy a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében a kérelmező visszavételére vonatkozóan előírt feltételek már nem teljesülnek.

67. E tekintetben úgy vélem, hogy a megkeresett tagállam, mivel két különböző tagállam által ugyanazon személy vonatkozásában nagyon rövid időn belül indított két visszavételre vonatkozó eljárásban érintett, megállapodhat az első megkereső tagállammal a megállapodásuk szerinti első visszavételre vonatkozó eljárás megszűnéséről.

68. A megkeresett tagállamot ugyanis tájékoztatják arról, hogy az első megkereső tagállam a kérelmező szökése miatt nem tudja az átadást a megállapodásuk szerinti határidőn belül és szabályok szerint végrehajtani, ugyanakkor határoznia kell a második tagállam – amelynek területén a kérelmező tartózkodik – által benyújtott második visszavétel iránti megkeresésről.

69. Tekintettel azon információk jellegére, amelyeket a megkeresett tagállam ily módon megismer, különösen a kérelmező tartózkodási helyére és az ellene folyó eljárás állására vonatkozóan, úgy vélem, hogy az említett tagállam nem vállalhat érvényesen kötelezettséget a második megkereső tagállammal szemben a kérelmező átvételére, és így nem állapodhat meg a kérelmező átadásának szabályairól anélkül, hogy az első megkereső tagállammal megállapítsanak az első átvételre vonatkozó eljárás keretében korábban tett kötelezettségvállalások megszűnését. Amint azt korábban jeleztem, egy ilyen értelmezés véleményem szerint nem sérti a „Dublin III” rendelet 29. cikkének rendelkezéseit.

¹⁷ Lásd: H. és R. ítélet (50. pont). Kiemelem továbbá, hogy a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2013. L 180., 60. o., a továbbiakban: eljárási irányelv) az „Eljárás a kérelem hallgatóságos visszavonása vagy a kérelemről való hallgatóságos elállás esetén” című 28. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállam „feltételezheti, hogy a kérelmező hallgatóságosan visszavonta nemzetközi védelem iránti kérelmét, vagy attól elállt [helyesen: vagy attól hallgatóságosan elállt], különösen, ha meggyőződött arról, hogy [...] ismeretlen helyre távozott, vagy engedély nélkül eltávozott a lakóhelyéről, illetve őrizetének helyéről, és ésszerű időn belül nem lépett kapcsolatba az illetékes hatósággal, vagy ésszerű időn belül nem teljesítette jelentkezési, vagy egyéb együttműködési kötelezettségét, kivéve, ha a kérelmező bizonyítja, hogy a mulasztás rajta kívül álló okok miatt történt.” (b) pont).

70. Ezenkívül úgy vélem, hogy a második visszavételre vonatkozó eljárás keretében közölt, a kérelmező tartózkodási helyére és az ellene folyó eljárás állására vonatkozó információk olyan információk, amelyeket a megkeresett tagállam a „Dublin III” rendelet 34. cikkének (1) bekezdése alapján megoszthat az érintett tagállamokkal. E cikk, amely e rendelet „Közigazgatási együttműködés” című VII. fejezetében szerepel, a (2) bekezdésének d), f) és g) pontjában előírja, hogy ezen információk kiterjedhetnek a kérelmező tartózkodási helyeire és a megtett útvonalakra, bármely korábbi nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontjára, a jelenlegi kérelem benyújtásának időpontjára, az eljárás jelenlegi szakaszára, valamint az esetleges határozatra.

71. Az első visszavételre vonatkozó eljárás megszűnése emellett hozzájárulna az uniós jogalkotó által a „Dublin III” rendelet keretében kitűzött célok eléréséhez.

2. A „Dublin III” rendelet célja

72. Amint az a „Dublin III” rendelet (4) és (5) preambulumbekzdéséből kitűnik, e rendelet célja a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására alkalmas, olyan „világos és alkalmazható [helyesen: a gyakorlatban működőképes]” módszer kialakítása, amely „mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon” alapul. E módszernek mindenekelőtt „lehetővé kell tennie [...] a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy [...] a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.” Az uniós jogalkotó tehát észszerűsíteni kívánja az ilyen kérelmek elbírálását annak biztosításával, hogy a kérelmezők kérelmének vizsgálatát egyetlen, egyértelműen meghatározott tagállam folytassa le. A felelős tagállam meghatározására vonatkozó egységes eljárási szabályok és feltételek megállapításával e jogalkotó ezenkívül a más tagállamba távozó, valamely tagállamban korábban nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtó harmadik országbeli állampolgárok továbbutazásait kívánja megelőzni.¹⁸

73. Márpedig magától értetődik, hogy a különböző tagállamok nem folytathatnak le egyidejűleg két visszavételre vonatkozó eljárást ugyanazon személy vonatkozásában anélkül, hogy ezzel meg ne sértenék a „Dublin III” rendelet célját.

74. Először is az első visszavételre vonatkozó eljárás azt követő lefolytatása és befejezése, hogy az érintett személy távozott a megkereső tagállam területéről, valamint az adott esetben ezzel együtt járó felelősségátadás semmiképpen sem biztosítaná az említett eljárás gyorsaságát. Ellenkezőleg, ezen első eljárásnak a befejezéséig történő lefolytatása egyrészt jelentősen korlátozná az uniós jogalkotó által elérni kívánt hatékonyságot, és másrészt arra ösztönözhetné az érintett személyeket, hogy távozzanak a megkereső tagállam területéről azzal a céllal, hogy vagy megakadályozzák a felelős tagállamnak történő átadásukat, vagy meghosszabbítsák az Unióban való tartózkodásukat azzal, hogy részesülnek a befogadás anyagi feltételeiben.

75. A „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének első mondatában előírt felelősségátadás lényegében a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak a megkereső tagállam általi „szankciós” jellegű meghatározásának felel meg, amennyiben ez utóbbi nem hajtotta végre ezen átadást, amelyet saját maga kért. Ha a megkereső tagállam elmulasztja az e rendelkezésben meghatározott határidőket, a felelősségátadásra az adott eset körülményeitől függetlenül automatikusan sor kerül.

¹⁸ Lásd: 2013. december 10-i Abdullahi ítélet (C-394/12, EU:C:2013:813, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd továbbá: H. és R. ítélet (77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

76. Ugyanakkor az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben e mechanizmus automatikus jellege nem teszi lehetővé annak figyelembevételét, hogy a kérelmező az őt terhelő együttműködési kötelezettségét megszegve elhagyta az első megkereső tagállam területét. Ezen állam illetékes hatóságai – a második megkereső tagállam illetékes hatóságaival ellentétben – ennél fogva nincsenek abban a helyzetben, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott eljárásoknak és határidőknek megfelelően átadják őt, sem abban a helyzetben, hogy a felelősségátadás esetén megvizsgálják a nemzetközi védelem iránti kérelmét.

77. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy mind az átadási eljárás, mind a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására irányuló eljárás magában foglalja, hogy a kérelmező az illetékes nemzeti hatóságok rendelkezésére álljon.

78. E hatóságok, jóllehet be tudják azonosítani a kérelmező tartózkodási helyét azon alaki követelmények kérelmező általi teljesítéséből fakadóan, amelyek a nemzetközi védelem iránti kérelemnek valamely másik tagállamban történő benyújtásához szükségesek (különösen az Eurodac-rendszerben történő nyilvántartásba vételnek köszönhetően),¹⁹ nem rendelkeznek hatáskörrel e személynek a „Dublin III” rendelet 29. cikke szerinti átadásának végrehajtására, ugyanis az említett személy a nemzeti területen kívül tartózkodik, és az e rendelet által bevezetett eljárás nem büntetőjogi jellegű.

79. Ugyanígy, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására irányuló eljárás magában foglalja, hogy a kérelmező teljesítse mind az eljárási irányelvben, mind a 2013/33/EU irányelvben²⁰ előírt kötelezettségeket a nemzetközi védelem iránti kérelemnek gyors elbírálása és hatékony nyomon követése érdekében. Ezek a kötelezettségek magukban foglalják a megjelölt helyen való tartózkodás és az illetékes nemzeti hatóságok előtti rendszeres megjelenés kötelezettségét.

80. Ilyen körülmények között véleményem szerint nincs olyan ok, amely igazolná ezen eljárás folytatását, és különösen az átadási határidő meghosszabbítását, mivel ez az átadás minden bizonnyal sikertelen lesz.

81. Másodszor, az első visszavételre vonatkozó eljárás folytatása nem járul hozzá annak a világos és a gyakorlatban működőképes módszernek a fenntartásához, amelyet az uniós jogalkotó a „Dublin III” rendelet keretében létre kíván hozni.

82. Egyrészt a felelősségátadás automatikus jellege nem veszi figyelembe azt, hogy ez az átadás egy olyan nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására vonatkozik, amely valószínűleg azonos az első tagállamban korábban benyújtott kérelemmel és a később egy másik tagállamban benyújtott kérelemmel.

¹⁹ Különösen e rendelkezések hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 604/2013/EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 603/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 1. o.) 9. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy főszabály szerint a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (2) bekezdésében meghatározott nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásától számított 72 órán belül ujjlenyomatot kell venni minden menedékkérőtől, és azt továbbítani kell az Eurodac-rendszerbe. Lásd még: az eljárási irányelv 6. cikkének (4) bekezdése.

²⁰ A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.).

83. Másrésről e két eljárás egymást követő lefolytatása a felelősségátadásnak a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdése első mondatában foglalt szabálya révén olyan nehézségekkel jár, amelyek akadályozhatják a „dublini rendszer” hatékony működését.²¹

84. A második visszavételre vonatkozó eljárást így olyan időpontban indítják meg, amikor az első visszavételre vonatkozó eljárás még folyamatban van, és a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében meghatározott határidők lejárta esetén a felelősségnek az első megkereső tagállamnak való átadásához vezethet. Ennélfogva, tekintettel arra a két hónapos határidőre, amelyen belül a második megkereső tagállamnak elő kell terjesztenie a visszavétel iránti kérelmét, a benyújtott kérelmet adott esetben a megkeresett tagállam elfogadja, ugyanakkor ez utóbbi állam felelőssége nem végleges, mivel az a felelősségátadás következtében átszállhat az első megkereső tagállamra. Egy ilyen mechanizmus az egyes érintett tagállamok illetékes nemzeti hatóságait az őket terhelő felelősséggel kapcsolatos bizonytalanságnak teszi ki, annál is inkább, mivel az Eurodac-rendszer nem teszi lehetővé számukra, hogy tájékoztatást kapjanak a más tagállamokban folytatott átvételre vagy visszavételre vonatkozó eljárások állásáról. Amint azt a jelen ügyek is szemléltetik, a második megkereső tagállam illetékes hatósága így ki van téve annak, hogy az általa a kérelmezővel közölt átadásról szóló határozat ellen a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése alapján jogorvoslati kérelmet nyújtanak be, adott esetben az általa végrehajtott határozatot megsemmisítik, és ezen állam az említett rendelet 29. cikkének (3) bekezdése alapján köteles az érintett személyt haladéktalanul visszavenni.

85. Véleményem szerint egy ilyen mechanizmus a dublini rendszer megbénulását eredményezheti, és ellentmondásos módon a nemzetközi védelmet kérelmezők Unión belüli mozgását ösztönözn.

86. E körülmények között tehát véleményem szerint alapvető fontosságú a „Dublin III” rendelet 20. cikke (5) bekezdése hatékony érvényesülésének megőrzése, fenntartva azt a „különleges jogállást” és azt a „különleges szerepet”, amelyet az uniós jogalkotó azon tagállamnak biztosít, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet először nyújtották be.²² E célból az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetek, amelyeket több nemzetközi védelem iránti kérelem különböző tagállamokba történő benyújtása jellemez, szükségessé teszik egy szabályozott és ellenőrzött mechanizmus létrehozását, amellyel elkerülhető, hogy a kérelmező helyváltoztatása miatt folyamatosan megkérdőjeleződjön az egyes tagállamok szerepe és feladata.

87. Harmadszor, úgy vélem, hogy hangsúlyozni kell a második megkereső tagállam számára annak érdekében rendelkezésére álló jogi eszköztárat, hogy – az érintett személy e tagállam területén való tartózkodása miatt – sokkal gyorsabb és hatékonyabb visszavételre vonatkozó eljárást biztosítson, mint amelyet az első megkereső tagállam tud lefolytatni. Amint azt a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (4) bekezdésében a hatáskörök megosztására vonatkozó szabály is megerősíti, az érintett személynek a tagállam területén való jelenléte a visszavételre vonatkozó eljárás lefolytatásának alapvető fontosságú eleme.²³

²¹ A „dublini rendszer” a „Dublin III” rendeletet, a 603/2013 rendeletet és az 1560/2003 rendeletet foglalja magában.

²² Lásd: 2017. július 26-i Mengesteab ítélet (C-670/16, EU:C:2017:587, 93. pont); H. és R. ítélet (64. pont).

²³ Az uniós jogalkotó ezt a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (4) bekezdésében döntő jelentőségű feltételnek tekinti. E cikk előírja, hogy amennyiben a nemzetközi védelem iránti kérelmet nem abban a tagállamban nyújtják be, amelyben a kérelmező tartózkodik, a felelős tagállam meghatározása az utóbbi állam hatáskörébe tartozik, amely e rendelet alkalmazásában a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamnak minősül. Ebben az esetben a kérelmezőt írásban kell tájékoztatni e változásról és annak időpontjáról, amely követelmény a „Dublin III” rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket veszi át.

88. Így emlékeztetek arra, hogy a közös európai menekültügyi rendszer keretében az új nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtása egy olyan kötelező erejű jogszabályi keret végrehajtását vonja maga után, amely mind a „Dublin III” rendeletben, mind pedig az eljárási irányelvben és a 2013/33 irányelvben meghatározott jogi kötelezettségeket ró az érintett tagállamra.

89. E tagállam mindenekelőtt a „Dublin III” rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjának megfelelően, és amint a rendelet 20. cikkének (2) bekezdése értelmében nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtanak be, e rendelet 20. cikke (2) bekezdésének értelmében köteles a kérelmezőt írásban és az általa értett nyelven tájékoztatni az új nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának következményeiről, valamint az egyik tagállamból a másikba azon időszakban történő belépésének következményeiről, amelynek során a felelős tagállamot meghatározták és a nemzetközi védelem iránti kérelmet vizsgálják. Ebben az összefüggésben úgy vélem, hogy az illetékes nemzeti hatóságok tájékoztathatják e kérelmezőt a vele szemben indított eljárások állásáról és az Unión belüli több nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának következményeiről.

90. Ezt követően a megkereső tagállam a „Dublin III” rendelet 23. cikkének (1) bekezdésével összhangban köteles megkeresni – az e rendelet 20. cikkének (5) bekezdésével és 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban meghatározott – felelős tagállamot a kérelmezőnek az említett rendeletben meghatározott határidőn belül és feltételek mellett történő visszavétele érdekében. A visszavételre vonatkozó eljárás hatékonyságának biztosítása érdekében a megkereső tagállam a 2013/33 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésével összhangban meghatározhatja, hogy a kérelmezőnek hol kell tartózkodnia, és az eljárási irányelv 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján előírhatja, hogy a kérelmező azonnal vagy egy meghatározott időpontban köteles bejelentkezni a hatáskörrel rendelkező hatóságoknál, vagy előttük személyesen megjelenni.

91. Végül e tagállam határozhat úgy – figyelembe véve a kérelmező szökésének jelentős veszélyét, és ez utóbbinak biztosított jogok és garanciák tiszteletben tartása mellett –, hogy kényszerítő intézkedéseket – például a 2013/33 irányelv 8. cikke (3) bekezdésének f) pontjában és a „Dublin III” rendelet 28. cikkének (2) bekezdésében említett feltételek mellett őrizetbe vételt – alkalmaz az átadási eljárás hatékonyságának biztosítása érdekében.

92. E körülmények összességére tekintettel és különösen a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (5) bekezdésében a visszavételre vonatkozó eljárás lefolytatására vonatkozóan előírt feltételekre, valamint az uniós jogalkotó által kitűzött célokra figyelemmel alapvető fontosságúnak tartom, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetekben az első visszavételre vonatkozó eljárás megszűnjön.

93. E megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha egy olyan tagállam, amelynek területén először nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet, e rendelet 23. cikkének (1) bekezdése alapján két különböző tagállam által ugyanazon kérelmezővel szemben egymást követően indított két visszavételre vonatkozó eljárásra vonatkozóan megkeresést kap, a megkeresett tagállamnak és az első megkereső tagállamnak – ha az utóbbi nem tudja a kérelmező átadását az említett rendelet 29. cikkében meghatározott szabályok és határidők szerint végrehajtani, mert az érintett személy elhagyta az első megkereső tagállam területét –, meg kell állapítania ezen első visszavételre vonatkozó eljárás azon időponttól való megszűnését, amikor a megkeresett tagállam elfogadja a második visszavétel iránti megkeresést.

B. A C-323/21. és C-325/21. sz. ügyekben előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

94. A C-323/21. és C-325/21. sz. ügyekben előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha ugyanazon személy ellen az első visszavételre vonatkozó eljárást lefolytató tagállamtól eltérő tagállamban indítanak második visszavételre vonatkozó eljárást, a kérelmező a második megkereső tagállam által elfogadott átadásról szóló határozat elleni jogorvoslati kérelmében hivatkozhat az e rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidők lejártára és az ebből eredő felelősségátadásra.

95. Figyelemmel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre általam javasolt válasza, úgy vélem, hogy ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre nem szükséges válaszolni.

V. Véggözetkeztetés

96. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a C-323/21., C-324/21. és C-325/21. sz. ügyben a Raad van State (államtanács, Hollandia) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

abban az esetben, ha egy olyan tagállam, amelynek területén először nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet, e rendelet 23. cikkének (1) bekezdése alapján két különböző tagállam által ugyanazon kérelmezővel szemben egymást követően indított két visszavételre vonatkozó eljárásra vonatkozóan megkeresést kap, a megkeresett tagállamnak és az első megkereső tagállamnak – ha az utóbbi nem tudja a kérelmező átadását az említett rendelet 29. cikkében meghatározott szabályok és határidők szerint végrehajtani, mert az érintett személy elhagyta az első megkereső tagállam területét – meg kell állapítania ezen első visszavételre vonatkozó eljárás azon időponttól való megszűnését, amikor a megkeresett tagállam elfogadja a második visszavétel iránti megkeresést.